Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 218. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 19-го СЕРПНЯ 1952 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 218. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 19, 1952. VOL. LX.

ВИДАТКИ АМЕРИКАНЦІВ 6% ПОНАД ПРИБУТОК

НА ПОКРИТТЯ ЖИТТЄВИХ ВИДАТКІВ ТРЕБА ДОДАТИ $400 ДО ЗАРОБІТКІВ

Вашингтон. — Зростаючі видатки на життя змушують пересічну американську міську родину додавати по 6 відсотків, тобто по $400 до своїх річних заробітків, як це виявляють обчислення департаменту праці за 1950 р. Бюро Робітничої статистики при цьому департаменті переводило обчислення в 10,813 репрезентативних родинах у 91 більших і менших містах за 1950 рік і ствердило такий стан. За обчисленнями пересічна міська американська родина мала в 1950 р. $4,300 прибутків після заплачення особистих податків, одначе прибутки не покривали видатків, які дійшли до $4 [illegible]0, а це значить, що на їх покриття треба було додати з ощадностей, або просто позичити, чи роздобути яким іншим способом ще $400. Найдошкульніше відчули ці видкатки родини, що заробляють менше, звичайно бюрові робітники, бо їх життєва стопа висока, а прибутки невистачальні. Серед великих міст найкраще ще стоїть місто Ню Йорк, бо тут пересічна родина заробляла по $5,109, а після заплачення податків мусіла додати ще $141, отже менше ніж 2.8 відсотків; у Нюарку прибутки виносили $4,614, а до того треба було додати ще $291 тобто по 6.3%, щоб прожити; місто Гартфорд, у стейті Конетикат, виявляє пересічний родинний прибуток $4,678, а $73 недостатку на життя. Бюро не каже, чи це перший раз в історії Америки переведено таку статистику, тільки ствёрджує, що так було в 1950 р. Статистика з 1941 р. згадує, що видатки були такі як прибутки, а в 1944 трохи більші понад приходи. З уваги, що у видатки зараховано теж закуп авт чи хатної обстанови, статистика не дає підстави до висновку, що з прибутків не можна покрити необхідних коштів на прохарчування, пиття, мешкання, одягів і т.п. конечностей. Обчислення не стосується фармерських прибутків і життєвих видатків, тільки способу життя 91 міст і містечок.

Шахтарі у вугільних підприємствах мають десятиденне свято

Вашингтон. — Голова юнії вугільних шахтарів Джан Л. Луїс проголосив десятиденне свято в пам'ять погибших в шахтарських катастрофах робітників. Свято почнеться найближчої суботи, а в тому часі різні урядовці матимуть нагоду прослідити, чи керівники шахт втримують всі засоби для забезпеки від нещасливих випадків, як цього вимагають найновіші закони. Свято буде свого роду демонстрацією юнійних робітників перед вигасненням теперішнього контракту. У ньому візьмуть участь 475,000 шахтарів як твердого так і м'якого вугілля у двадцяти восьмох стейтах. Наслідком того прийде втрата в вугільній продукції на яких дев'ять мільйонів тонн. У контракті передбачене таке свято на п'ять днів, одначе цього року трапляється нагода використати два кінці тижня й День Праці, а це разом дасть десять вільних днів. Теперішній контракт кінчиться подекуди в вересні, а подекуди в жовтні. Для складання нових умов контракту вже ведуться переговори між юнією й власниками шахт.

Понад дев'ятнадцять мільйонів ветеранів у ЗДА

Вашингтон. — Центральні організації ветеранів в ЗДА обчислили, що в країні тепер проживає 19,288,000 ветеранів усіх війн та військової служби під час миру. З доби другої світової війни, в ЗДА є понад п'ятнадцять мільйонів ветеранів й біля чотирьох мільйонів з усіх інших війн та з часів служби у війську під час миру. Ветеранів Корейської війни, рахуючи від її вибуху в червні 1950 року, є понад 900 тисяч, — з них багато осіб є одночасно ветеранами другої світової війни. Показне, що дуже велике число ветеранів, що перебувають в країні, є невловимі, бо не можна довідатись про місце їхнього перебування.

$5,000 на Н.Т.Ш. в тестаменті пок. Семена Угорчака

П. Іван Гулей з Бруклина, Н. И., виконавець останньої волі померлого недавно відомого нашого громядянина Семена Угорчака, переслав до Редакції „Свободи" таку офіціяльну заяву: „Покійний Семен Угорчак залишив тестамент, в якому між іншими призначеннями зроблено посмертний дар в сумі 5,000 долярів для Наукового Товариства ім. Шевченка, української культурної організації. — Покійний Угорчак виявив велике заінтересування НТШ в минулому, жертвуючи на цілі тої організації дол. 1,000 ще за свого життя."

АЙЗЕНГАВЕР ОБ'ЇДЕ ПІВДЕННІ СТЕЙТИ

Денвер. — Найенергійнішу агітацію в користь Республіканської партії, з усіх, які досі переводив який небудь кандидат на президента у минулому в південних стейтах, збирається перевести ген. Айзенгавер. Негайно після Дня Праці, отже 2 вересня він поїде літаком на день або на два дні поза лінію Мейсон-Діксон, яка фікційно відділює американські південні стейти від північних. Одначе, поскільки йдеться про започаткування передвиборчої кампанії, то Айзенгавер виголосить першу промову найближчої середи після зустрічі з республіканськими губернаторами в Бойс, у стейті Айдаго. Та першу більшу політичну промову виголосить Айзенгавер 4 вересня в Конвенційній Залі у Филаделфії, звідки вона буде передана для цілої країни через радіо й телевізію. На 6 вересня призначенна його промова до 100,000 людей в Карсон, у стейті Міннесота, де відбудеться красвий змаг плугаторів.

Вінсон В. Вайет, особистий керівник передвиборчої кампанії губ. Адлея Е. Стівенсона, проголосив з осідку губернатора Стівенсона, міста Спрінґфілд, Ілл., що губернатор, як кандидат Демократичної партії, переведе цьогорічну кампанію на модерний лад, тобто об'їздячи літаками й залізничими потягами наперед означені околиці, зупиняючися для виголошення промов таким ладом, щоб відвідати всі частини країни. Вайет каже, що це буде „найінтенсивніша кампанія в історії країни", щоб повідомити її населення про цілі Демократичної партії.

АЙЗЕНГАВЕР ПЕРЕД „ПОХОДОМ НА ЗАХІД"

Губернатор Каліфорнії Ірл Воррен (зліва) конферує з республіканським кандидатом на президента Двайтом Айзенгавером в справі плянованого ним „походу" за здобуття виборців в західних стейтах. Губернатор Воррен не скривав, що Айзенгавер матиме великі трудноці та мусить докласти багато зусиль для перехилення цих традиційно демократичних стейтів на республіканський бік.

Совєти відкидають предложення про привернення Австрії свободи

Вашингтон. — Державний департамент сповістив, що Совєти відкинули предложення трьох західних великодержав про підписання скороченого договору, який привернув би Австрії волю й непідлеглість. Уряд СССР, натомість, пропонує повернутись до розмов про цілість австрійської проблеми. Совєтська відповідь надійшла у зв'язку з одноэгідною нотою трьох західних держав з домаганням відповіді на предложення про скорочений договір з Австрією. Це предложення було переслано Москві ще 13 березня й Москва не відповідала на нього. У цій ноті Англія, ЗДА і Франція пропонували підписати скорочений договір, який у восьмох пунктах окреслює найголовніші підстави самостійного існування Австрії. Як відомо, попередні довготривалі розмови чотирьох великодержав, про привернення повної самостійности Австрії, не дали ніякого результату, в наслідок вимінливого становища Москви. Згідно з деклярацією союзників з 1 листопада 1943 року, Австрія повинна була отримати швидко повну незалежність. Теперішня совєтська відповідь намагається повернутись до наставлення відплати, що позначилося в 1945 році.

Американці з Демократичної Акції за Стівенсона

Вашингтон. — Організація „Американці за Демократичну Акцію" заявилася за підтримку губернатора Адлея Е. Стівенсона як кандидата на президента і інших кандидатів Демократичної партії. Одночасно Комісія Конґресу Індустріяльних Організацій для Скасування Дискримінації оголосила признання точки про зрівняння громадянських прав, поміщеної в плятформі Демократичної партії. Артур Е. Соммерфілд, голова Краєвого Республіканського Комітету, обіцяв, що його партія усуне релігійне й расове питаня з теперішньої виборчої кампанії. Сен. Роберт А. Тефт, який на Краєвій Республіканській Конвенції обіцяв пітримати кандидатуру Айзенгавера, заявив тепер, що він візьме активну участь у агітації за генерала, як тільки повернеться з вакацій у Канаді.

Федерація Праці за виключення ґанґстерів з юній

Атлантик Сіті. — Виконна Рада Американської Федерації Праці на своєму зібранні вирішила вмішатися у внутрішні справи своїх стоваришених юній, звертаючися до них з вимогою перевести чистку серед своїх членів з різних злочинних елементів. Це особливо важливе в юніях міста Ню Йорку й інших прибережних місцевостей, де люди, що вийшли з тюрем на волю, легше находять працю в прибережних доках і використовують цю нагоду для організації злочинних нападів на більші розміри. Тому, що юнія докових робітників має в контракті застережене право постачати робочу силу до вантаження і вивантажування кораблів, такі злочинні елементи стараються опанувати юнію, щоб використувати її впливи для своїх незаконних цілей. Це кидає лихе світло на робітничий рух загалом і тому Виконна Рада Американської Федерації Праці візвала юнії позбуватися злочинних членів, а від себе заведе сильнішу контролю при надаванні дозволу на організацію нових юній в майбутності.

Адм. Леслі К. Стівенс, на місце Кірка в Комітеті Визволення

Ню Йорк. — Після того, як стало відоме, що адм. Алан Дж. Кірк, колишній амбасадор до Совєтів, призначений на директора урядової Психологічної Стратегічної Ради у Вашингтоні, подано було до прилюдного відома, що хтось з визначних знавців совєтських відносин прийде на його місце в Комітеті Визволення Народів Росії. Тепер саме проглошено, що це місце, тобто на становище голови комітету, перебирає пенсіонований віцеадмірал американської воєнної фльоти, Леслі К. Стівенс. Він докінчить плян пущення в рух Визвольної Радієвої Програми („Радіо Ліберейшен"), якою будуть послуговуватися втікачі з-під Совєтського Союзу для надавань своїх програм в мовах російській, українській і литовській та інших для освідомлення народів у східній Европі про положення в світі. Стівенс був в рр. 1947-49 морським аташе при американській амбасаді в Москві. Становище заступника голови Комітету Визволення Надодів Росії обняв Отіс Пібаді Свіфт, колишній закордонний кореспондент американських газет. Він буде теж заступником комітету на Европу.

ТАКТИКА КОМУНІСТІВ ДЛЯ ЗНИЩЕННЯ РЕЛІГІЇ

Вашинґтон. — Департамент стейту подав до публічного відома студію над тактикою, якою послугуються комуністичні уряди, щоб притягнути до своєї ідеології молодь, а одночасно поневолити церкви, роблячи з них знаряддя своєї аґітації. Звіт департаменту стейту, зладжений для вжитку урядових бюр, як теж для приватних науковців і письменників, ствёрджує, що остаточна ціль комуністичної політики — це знищення релігії, одначе це переводять вони не одним махом, а поступово. У першу чергу комуністи забороняють релігійне виховання молоді взагалі, отже навіть і в церквах. Молодечі організації в католицьких країнах перемінено на федерації, які мають обов'язок станути на чолі протирелігійного походу.

Другий крок в цьому напрямку, як виявляє студія департаменту стейту, це зв'язок Російської Православної Церкви з совєтським урядом. Якщо йдеться про Католицьку Церкву в країнах сателітів, то там комуністи змагають до створення „Національних Католицьких Церков", які присягають на вірність державі або державним урядовцям так, щоб позбутися впливів Ватикану і західних церков та їхніх впливів. У засаді уряди сателітів нападають на церковні організації й їх провідників, а не на саме християнство. Зорганізування таких „національних церков" вдалося досі частинно в Румунії, Альбанії, і Угорщині, а в Чехословаччині „зроблено вже поступ у цій справі" „як сказано в звіті. У Польщі ще не вдалося багато зробити, бо там єпископат виказує солідарність. В інших країнах починається від підшукування „льояльних" священиків, тобто прихильних комунізмові, а щойно при їх допомозі переводяться дальші пляни. Одначе найважчою перепоною для існування церков — це недостача фондів, бо держава накладає велетенські податки на церковні мастки, а вірні не мають чим їх платити.

Дві стратегічні концепції в Европі

Бонн, Німеччина. — Рівночасно з практичною оборонною підготовкою Західної Німеччини, там розгортається теж теоретична дискусія на тему оборонної стратегії, при чому видвигається дві головні концепції: французьку і „европейську". Французькі стратеги, що мають головний голос в европейській оборонній спільноті, вважають, що найбільш пригожою до оборони Заходу є лінія ріки Райну в Німеччині та Голяндії. Німецькі та інші стратеги закидують французам, що вони все ще думають категоріями оборони тільки самої Франції та приблизно по лінії колишньої оборонної стратегії, скерованої головно на оборону перед Німеччиною. Тепер обставини змінились, бо Німеччина сама належить до европейської оборонної спільноти. Коли б прийняти французьку стратеґічну концепцію, то це залишало б на поталу потенціяльному совєтському аґресорові величезні і важливі під стратегічним оглядом індустріяльні простори північної Німеччини та Голяндії, по втраті яких теж оборона Франції не була б лека. В додатку це давало б ворогові голяндські випадові бази до атаки проти Англії.

Совєтська „залізна заслона" притягає туристів в Німеччині

Бонн, Німеччина. — Від деякого часу в Західній Німеччині помічається збільшений наплив західних туристів, — при чому більшість цих туристів висловлює бажання побачити створену большевиками „залізну заслону", якою відгороджено совєтську східну зону Німеччини від західних зон. Вже раніше в багатьох місцях того східно-західного кордону побудовано барикади та всілякі перегороди, а в останньому часі очищено і виорано вдовж 600-милевого кордону від Балтику до Чехо-Словаччини широку на 30 стіп смугу землі. Комуністична східно-німецька влада вияснила, що цю смугу виорано як „засіб безпеки проти західних шпигунів і саботажистів", бо на виораній землі пізнати сліди нелегальних переходів кордону.

Єгипетський уряд прийняв проєкт бюджету

Каїро. — Єгипетський уряд прийняв вчора проєкт бюджету країни на 1952-1953 рік на суму 588,571,480 долярів, збалянсовуючи прибутки і видатки уряду. При цій нагоді міністр фінансів заявив, що дотеперішній бюджетовий дефіцит, який в минулому році виносив 40 мільйонів долярів, тепер вже належить до минулого, завдяки прийнятим новим урядом економічним заходам. Тимчасом міністерство закордонних справ повідомило, що нові креденційні листи британського амбасадора сер Ралфа Стівенсона, скеровані до короля Фуада II., та без згадки про Судан, були прийняті реґенційною радою.

Італія очікує національного гимну

Рим. — Музикальні італійці починають нетерпеливитись, все ще безуспішно очікуючи національного гимну, якого вони не мають від другої світової війни, позбувшись королівства і фашизму. До війни та під час війни аж до поразки італійці мали аж два гимни: державний „Королівський Марш" та фашистівську „Джіованеццу". Після війни обидва ці гимни скасовано, — заступаючи їх тимчасово старинною революційною піснею „Гимн Мамелі", яка з уваги на свою революційність теж не підходить на національний гимн. Недостачу гимну намагався розв'язати відомий автор „неаполітанських пісень" Е. А. Маріо, написавши відповідний текст, який все ще очікує апробати президента та уряду.

Авербах скінчив життя самогубством

Бонн, Німеччина. — Засуджений до 90 місяців ув'язнення Филип Абербах скінчив життя самогубством в шпиталі, де він лежав хворий. Він написав до своєї дружини, що не може жити із знаком ганьби на своїй честі. Абербаха засудили за неправильність у його канцелярії, коли він був головою уряду для відшкодування жидівським жертвам Гітлерівського режиму. При кінці судової розправи обвинувачений сказав, що судову розправу вели справедливо, але сам вирок назвав терором. Крім Авербаха засудили ще трьох інших обвинувачених. Судова розправа велася п'ять місяців. Зорганізувався був окремий комітет, в якому були і американські приятелі Авербаха, який старався, щоб справу Авербаха переднати американському судові, але тодішній високий комісар ЗДА в Німеччині МкКлой відкинув те домагання комітету. Це була перша судова розправа, після війни, в якій німецький суд судив жидів — своїх громадян. Авербах був арештований 1932 р., втік до Бельгії, де його 1942 р. Ґештапо вдруге арештувало, і він сидів в концентраційних таборах в Освєнцімі і Бухенвальді.

ВАЖЛИВІ КИТАЙСЬКО-СОВЄТСЬКІ НАРАДИ В МОСКВІ

КОМУНО-КИТАЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ОЧОЛЮЄ ДЕЛЕҐАЦІЮ; ВІЙСЬКОВІ І ГОСПОДАРСЬКІ СПРАВИ НА ПОРЯДКУ НАРАД; МОЛОТОВ ПРИВІТАВ ДЕЛЕҐАЦІЮ В СОВЄТСЬКІЙ СТОЛИЦІ

Москва. — В неділю 17-го серпня приїхала до Москви велика комуно-китайська делеґація, що складається з 15 осіб, переважно військових і господарських експертів, та яку очолює прем'єр і міністер закордонних справ Чоу Ен-лаї, щоб відбути із совєтським урядом важливі наради для доповнення і поширення совєтсько-китайських взаємин, встановлених договором взаємної допомоги і приязні з 1950-го року. Китайську делеґацію, що прибула до Москви літаком та в складі якої, крім прем'єра, є теж заступник комуно-китайського шефа штабу — ґен. Соу Ун та інші високі представники комуністичного режиму, привітали на аеродромі найвищі представники совєтського уряду, між ними заступник прем'єра Вячеслав Молотов і Атаназій І. Мікоян, як теж маршал Н. А. Булґанін та інші представники совєтської армії, фльоти і авіяції. Комуно - китайський прем'єр, відповідаючи на привітання, підкреслив важливість приїзду очолюваної ним делеґації та плянованих нарад, на порядку яких є зокрема важливі військові та господарські справи. Прем'єр Чоу говорив про „нерозривність" аліянсу між червоним Китаєм і Совєтським Союзом, про його ролю для „справи миру" і безпеки на Далекому Сході" та потребу його дальшого закріплення, що й є завданням плянованих нарад. Тому, що в складі комуно-китайської делеґації є головно представники поодиноких частин збройних сил та представники важкої індустрії і закордонної торгівлі, в дипломатичних колах роблять висновки, що власне ці проблеми становитимуть головний предмет нарад. Західні уряди і дипломати приділюють цим нарадам велику увагу, вважаючи, що там обговорюватимуться теж проблеми війни в Кореї. Загально вважається, що китайські червоні володарі приїхали до Москви не так на наради, як радше по інструкції у військових і господарських справах.

Червоні в Кореї знову протестують

Токіо. — Комуністичні зв'язкові на конференції в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї передали вчора аліянтським зв'язковим нову ноту, протестуючи проти порушення аліянтською авіяцією невтральної території навколо Панмунджом. Вслід за тим комуно-китайська радіовисильня в Пейпіні повідомила, що червоне командування в Кореї переконане, що аліянти своїм „постійним порушуванням" невтральности терену переговорів намагаються розбити ці переговори. При цій нагоді радіовисильня погрожує, що на випадок зірвання переговорів північно-корейські війська і комуно-китайські „добровольці" готові завдати аліянтам „нищівний удар". В Комуністичному протесті сказано, що аліянтські літаки — впродовж одного тільки останнього тижня аж чотири рази порушили невтральну територію. Аліянтське командування признало можливість порушення невтральности в двох закидуваних випадках, але рішуче заперечили два інші. Порушення невтральности території могло трапитись помилково під час запеклих боїв за одну стратегічну гору в околиці Панмунджом, в яких брала інтензивну участь теж аліянтська авіяція. Бої велися у зв'язку з комуністичним намаганням здобути г. зв. „гору Бункер". Червоні, — втративши впродовж одного тижня в тих боях коло 4,000 вояків, припинили дальший наступ. Переговори в Панмунджом, після однотижневої перерви, мали знову почaтися в понеділок 18-го серпня.

Німецькі комуністи послуговуються шпигунами для харчової бльокади Берліну

Берлін. — Німецькі комуністи із Східного Берліну зорганізували цілу банду шпигунів, які стежать за тим, щоб селяни не ввозили овочів, городовини ані інших хорчів до Західного Берліну. Цю акцію ведуть комуністи повною силою, щоб Союзники мусіли ввозити всі харчі до німецької столиці. Управа комуністичного Берліну ґратулювала шпигунам, які помогли придержати тих купців, що продавали харчі мешканцям Західного Берліну. Досі харчі приходили з усіх сторін до столиці, але від деякого часу комуністи роблять перешкоди доставі харчів, бо бажають спричинити там харчову кризу.

Понад 30 людських жертв повені в Англії

Лондон. — Наглі зливи в північно-західній Англії спричинили несподівану повідь місцевих річок і потоків, що нанесла багато матеріяльних втрат. Повідь залила була головно літній курорт Лінтон, внаслідок чого 24 особи загинули а 7 осіб не віднайдено. Сотні вояків, полісменів і робітників та пожежників намагаються тепер очистити місцевість від намулу та бодай частинно направити заподіяні шкоди. В цілій Англії почалася збірка фондів на допомогу поводянам.

ЕСПАНІЯ НЕ ХОЧЕ ПУСТИТИ ВІВЧАРІВ ДО ЗДА

Мадрід. — Почуття образи на ЗДА в Еспанії спричинило те, що еспанський уряд не хоче видати віз 405 вівчарам з Баскії на виїзд до Америки. Протиамериканські настрої в Еспанії зростають від місяця лютого ц. р., коли президент Труман заявив, що він невдоволений з еспанського уряду. Цей настрій ще збільшився, коли ЗДА не хотіли заплатити високої ціни за користування еспанськими фльотовими і літунськими базами. Західні стейти в ЗДА потребують конче вівчарів, бо без них 500,000 овець мусіли б піти на м'ясо, а військові чинники разом з департаментом рільництва уважають вовну за стратегічний матеріял. Конґрес ухвалив окремий закон, згідно з яким існує дозвіл на в'їзд 500 іноземних вівчарів. Американські власники овець уважають, що еспанські вівчарі найкраще надаються до праці в ЗДА. Минулого року приїхали були 125 вівчарів з Еспанії, а тепер еспанський уряд домагається окремих індивідуальних контрактів. Представники ЗДА заявляють, що вони не підписують таких контрактів з робітниками, що приїжджають як іміґранти. ЗДА проєктує збірний контракт. Як Еспанія не випустить своїх вівчарів, то робитимуть спроби спровадити вівчарів з Франції, Італії або Шотляндії.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АЙЗЕНГАВЕР ЗНОВУ ВИГРАВ

Найбільшою політичною сенсацією в цій країні з кінцем минулого тижня було відхилення ген. Двайтом Айзенгавером, республіканським кандидатом на президента ЗДА в найближчих виборах, запрошення від президента Трумана на відвідини в Білому Домі, під час яких представники уряду, зокрема голова об'єднаних шефів штабів збройних сил, ген. Омар Бредлі, та шеф Центральної Розвідчої Аґенції ген. Бедел Смит, мали поінформувати ген. Айзенгавера про „теперішнє положення в світі". В політичних колах країни вважають цей крок ген. Айзенгавера його черговою найбільшою перемогою, після особистої перемоги на Республіканській конвенції в Шікаґо.

У зв'язку з цим запрошенням та його відхиленням виникла ціла низка непорозумінь і суперечностей, а опісля заяв і спростувань. Справа в загальному представляється так: На нарадах уряду з початком місяця вирішено запросити демократичного і республіканського кандидатів на президента до Білого Дому та поінформувати їх про стан теперішньої американської закордонної політики. Насамперед запрошено демократичного кандидата, губ. Едлі Стівенсона, нічого йому не кажучи про плян запросити на такі наради теж республіканського кандидата ген. Айзенгавера, як теж не повідомляючи Айзенгавера перед запрошенням Стівенсона. Стівенсон був у Білому Домі і Айзенгавер використав цю подію на критичні завваги, що теперішній демократичний уряд намагається цілком зв'язати нового демократичного кандидата з усіми концепціями теперішньої політики і її помилками. Запрошення Айзенгавера до Білого Дому пізніше, хоча воно було вирішене рівночасно із запрошенням Стівенсона, дало притоку до тверджень, що на це запрошення вплинули власне критичні завваги Айзенгавера.

Ген. Айзенгавер, відхиляючи чемно запрошення президента Трумана, мотивує це головно тим, що в американській політиці не зайшли жадні зміни в останньому часі, які можна б назвати станом „національної загрози" та які диктували б необхідність зорієнтування в ситуації обидвох кандидатів. З другого боку, Айзенгавер застерігає собі право вільно критикувати всі політичні потягнення теперішнього уряду, тоді, коли втаємничення його в теперішню політику уряду могло б обмежувати це його право. Генерал, натомість, з вдячністю прийняв пропозицію президента Трумана, що Центральна Розвідча Аґенція щотижнево висилатиме йому інформації про положення закордоном, але й в цьому випадку він застеріг собі право „вільно критикувати" політику демократичного уряду.

В американських пресових коментарях та в інших публічних виступах добачується в цілій події велику тактичну перемогу Айзенгавера і республіканців. Цю першу більшу передвиборчу перемогу республіканців ще тільки збільшує помилка демократів в цій справі. Артур Крок, коментатор Ню Йорк Таймсу з Вашинґтону, дивується, як демократи та їх професійні і принагідні політики та дорадники могли допуститися стільки помилок в цьому одному випадку, маючи за собою стільки практики і досвіду. При цьому цікаво, що з цих критичних коментарів виключається самого президента Трумана, якому признається тільки такт і добру волю держати обох кандидатів на майбутнього керівника американської політики в курсі справ, без будь-яких взаємних зобов'язань. Так само підкреслюється, що ціла подія має виключно передвиборчий характер і відмову Айзенгавера від відвідин в Білому Домі ажніяк не можна вважати за відмову республіканців від самого принципу порозуміння і співпраці обох партій в закордонних справах. Це підкреслив і ген. Айзенгавер у своїй відповіді президентові Труманові, заявляючи, що він не відхилив би його запрошення, коли б в цьому була вмішана „безпека Злучених Держав".

Проблема соціяльного забезпечення

Проблеми соціяльного забезпечення актуальні в ЗДА вже від довшого часу. Проте сама конституція ЗДА, яка забезпечує повну свободу одиниці — що в інтерпретації деяких соціологів та економістів означає, що сама держава це конечне зло, яке лише зв'язує свободу одиниці — не дуже сприяє системі соціяльного забезпечення. Останні інновації самого американського уряду в цьому напрямі зустрілись із гострою критикою опозиції, яка вважає ці зарядження добровільним зворотом до соціялізму. Деякі журналісти, яким великі журнали віддають цілі колюмни (і звідти їх назва: „калюмністи"), взялись за роботу бухгалтерів і точно обчислили, скільки в останніх роках, коли то пройшли деякі закони в ділянці соціяльного забезпечення, американська держава втратила грошей на допомогу і скільки людей на цю допомогу зголосилося. Правда, ці колюмністи не цікавляться зовсім проблемою потреби такого соціяльного забезпечення; вони тримаються теоретично конституційної свободи, що кожна людина має право і відповідальність здобути собі своє життя і забезпечити себе на випадок нездібности до праці чи безробіття, як теж оплатити собі зі свого заробітку всі ті потреби, що їх покриває соціяльне забезпечення. Вони, розуміється, не займаються проблемою допомоги на час безробіття для тих, хто не має ніяких ощадностей, чи проблемою лікування тих, яким заробіток на цю конечність не вистачає, чи врешті питанням старечої пенсії для тих, хто не зумів впродовж свого життя здобути таке майно, щоб мати забезпечений прожиток на старість. А вже й на думку не приходить їм, що саме з цієї старечої пенсії зможуть скористати ті з-поміж новоприбулих, які ще перед закінченням 65-ти років життя змогли бодай півтора року перепрацювати, вплачуючи оподаткування на соціяльне забезпечення.

Та Злучені Держави не осамітнені. Широке застосування соціяльного забезпечення в країнах Европи не може залишитись без впливу на американське життя. Що більше — з уваги на посилену участь Америки в міжнародному житті, як політичному, так і неполітичному — деякі проблеми світового значення стають актуальними в американській державі, не зважаючи на те, чи хоче ними займатися правління, чи навіть само американське суспільство.

Міжнародна Організація Праці на недавному засіданні в Женеві, де було заступлено 65 держав, прийняла умову, яку названо: „Мінімальні норми соціяльного забезпечення". В об'єм цих мінімальних норм входить теж забезпечення на випадок хвороби працівника — значить, хворий робітник, чи його рідня має право на забезпечення на час хвороби так для запобігання хворобі, як і для лікування, з вагітністю, породами та їх наслідками включно.

В засіданні цієї міжнародної організації брала участь теж і американська делеґація і вона голосувала за умовою. Цю умову мусить ратифікувати американський Конґрес і — якщо він її ратифікує двома третіми більшости голосів — тоді ця умова стає законом у ЗДА. Це, розуміється, була б ціла „революція" для Злучених Держав. Бо коли Злучені Держави ратифікують цю умову, тоді — за вимогами цієї умови — треба державних лічниць, державою контрольованих лікарських відвідин та державою забезпеченого лікування. Не лише американські лікарі, але й велика частина суспільства цього не хоче. Подібний проєкт подав уже давніше Оскар Евінґс і Конґрес його відкинув. Своє становище висказали лікарі устами приявного на засіданні Леонарда Кальгуна, який сказав:

„Доки особиста свобода й особиста в і д п о в і дальність складається на наш спосіб життя, ми противимося в принципі пропонованій умові соціяльного забезпечення."

Та делеґати державного департаменту голосували в більшості за умовою. Тепер ця справа напевно прийде до американського Сенату і „опозиціонери" вже ведуть завзяту кампанію, щоб недопустити до ратифікації цієї міжнародної умови. Самозрозуміле. Коли для европейських народів ця умова може видатись ще й „замалою у змісті", для американського суспільства вона несе засадничі зміни в одній ділянці соціяльного життя. Але чи вдасться утримати старі порядки у цій ділянці, коли само життя вимагає змін? Коли б навіть Сенат відкинув ратифікацію цієї умови, сама ця проблема не зійде зі сцени актуальности — а може стане ще більш актуальною.

Т.

Микола Чубатий

Відношення до Росії в плятформах американських партій

II.

(Докінчення)

В обличчі такого абсолютного мирного наставлення американської політики до комуністичного світу, зокрема до російських большевиків, та з другого боку у зв'язку з теоретичними засадами обох великих партій про право а навіть потребу допомагати всім народам світу стати суверенними панами своєї долі, стає ясно, що маємо до діла з чисто теоретичними міркуваннями, без ніякого практичного примінення. Про це найкраще свідчить відношення обох плятформ до двох комплексів актуальних справ: визволення европейських сателітів Москви та до справи визволення народів, поневолених Москвою в самому Совєтському Союзі.

Ми вже згадували, що демократична плятформа обіцює допомогти об'єднати Німеччину. Це мало б статись мирними засобами. Як це осягнути, плятформа не говорить.

„Ми не залишимо, говорить дальше плятформа, колись вільних народів Центральної та Східної Европи, які тепер стогнуть під тиранією Кремля в наслідок порушення Совєтським Союзом найбільше врочистих приречень в Теґерані, Ялті та Потсдамі".

Ствердження народовбивства, доконуваного на цих націях, зобов'язує Демократичну партію ратифікувати конвенцію про дженосайд. „Ми очікуємо дня, говорить дальше демократична плятформа, Польщі та другим поневоленим Совєтами народам, включно з Чехословаччиною, Румунією, Угорщиною, Болгарією, Альбанією, Литвою, Естонією, та Латвією, як теж других народів в Азії під совєтським володінням, щоб ці народи могли зайняти свобідне та належне їм місце в сім'ї вільних народів світу."

Значить, що демократична плятформа очікує дня визволення тих народів з-під влади Москви. Для їх визволення Демократична партія обіцює застосувати дотеперішню пропаґанду „Голосу Америки". Замітне, що демократична плятформа дальше тримається мертвої леґалістичної засади, усталеної політикою тої партії впродовж останніх десяти років, що право на визволення мають тільки Польща, Угорщина, Чехословаччина, Румунія, Болгарія, Альбанія, поневолені вже по другій світовій війні, як теж Литва, Латвія, Естонія і навіть азійська Зовнішня Монголія. Натомість д е м о к р а т и чна плятформа не включає тут народів, поневолених Совєтами по першій світовій війні, як України, Білорусі та Кавказьких держав.

Застосування пропаґанди, як помічного засобу у визволенню народів-сателітів, говорило б, що Демократична партія покладає надію на внутрішні революції в тих краях.

Республіканська плятформа обіцює тільки одно радикальніше потягнення: „Влада ЗДА під республіканською адміністрацією, пишеться там, відкине всі постанови, що містяться в тайних порозуміннях таких як Ялта, що сприяли комуністичному поневоленню. Одначе рівночасно буде вияснено найвищою владою Президента та Конґресу, що політика ЗДА є миролюбна".

Важне, які то секретні постанови ялтської конференції має республіканська плятформа на увазі. Найважніші тайні постанови ялтської умови відносилися до участи Совєтів у війні проти Японії, за що СССР мав дістати Курильські острови та права старої Росії в Манджурії з контролею портів над Жовтим морем — Порт Артур та Дальйон (Дайрен). Ці права стали початком опанування російськими б о л ь ш е в и ками Манджурії, а потім, при їх допомозі, опанування Китаю китайськими комуністами. Чи відкинення тих постанов з Ялти на ділі змінить положення на Далекім Сході, зокрема коли з боку ЗДА буде видана заява мирної політики, можна сумніватися.

Та Ялтська Конференція прийняла ще низку явних постанов, яких хіба Республіканська партія, на випадок своєї виборчої перемоги, не думає відкидати. Такими є постанова про утворення Об'єднаних Націй, про визначення східних кордонів Польщі на лінії Керзона з поправками, та вкінці постанова, що у визволених Польщі, Румунії, Угорщині, Болгарії та Чехословаччині мають відбутися демократичні вибори та має бути встановлена влада з волі народу. Недотримання з боку большевиків тих останніх постанов, а не самі постанови, стали початком поневолення згаданих держав та переміни їх в сателетів Москви.

Все ж таки постанова республіканської плятформи про потребу відкинути деякі (секретні) постанови ялтської конференції може принести багато клопотів Америці та українському народові, коли б відкинення були розтягнені також на явні постанови тої конференції, зокрема на справу польсько-українських кордонів, чого дуже енерґійно домагаються американські поляки.

Нині опубліковано вже американські дипломатичні акти, що попередили визначення кордону поміж Польщею та підсовєтською Україною. Американські мапи пропонували п'ять розв'язок справи Галичини, одначе ані одна з них не була справедлива, бо ані одна не рахувалася з волею більшости українського населення Західної України. Всі п'ять плянів шматували немилосердно Галичину, відтинаючи в користь Польщі раз нафтовий басейн Дрогобича, то знов місто Львів. Був навіть такий дивачний плян, щоб ціле Підкарпаття аж по Дністер признати Польщі щоб дати їй спільну межу з Румунією та Чехословаччиною, зглядно Угорщиною. Кожен з тих плянів грубо нарушував постанови Атлантійського Чартеру та засади Вилсонівського принципу про самовизначення народів. Коротко, в часі Ялтської конференції американська дипломатія не мала справедливої розв'язки справи Галичини. Таку розв'язку мала Британія, яка офіційно стверджувала, що Галичина на схід від лінії Керзона має українську етнічну більшість.

Теперішній польсько-український кордон це координація поглядів британської дипломатії з домаганнями Сталіна, який в Ялті врочисто заявляв, що „він мусить вдоволити також своїх українців".

Прилучення Галичини до Совєтського Союзу, формально до підсовєтської України, стало об'єднанням українців

(Закінчення на стор. 3-тій)

Роман Рахманний

ЩО РОБИТИ?..

Що загал українців по цей бік „залізної куртини" усвідомлює собі свою зв'язаність з Україною і почувається до деяких обов'язків супроти неї, то про це мабуть нічого й говорити. Не тільки в газетах прочитаємо, але й у розмовах наших робітників у Канаді чи ЗДА почуємо, що „не для особистих вигід ми опинились на чужині, але для свідчення в українській справі, для її оборони й репрезентації перед світом".

Зате ледве чи почуємо відповідь на запит: Що нам робити, аби належно сповнити ці добровільно накладені на себе обов'язки?

Для людей із „партійними окулярами" застанова над такою проблемою навіть зайва.

Але для совісних українців, що більш вдумливо розглядають нашу дійсність, відповідь на питання — Що робить? — має основне значення. Від неї бо залежить теж осуд, чи ми взагалі можемо звати себе „амбасадором української справи", що ним охрищено всіх українців поза межами України. Тимчасом уже само слово „амбасадор" підсовує нам відповідь.

Амбасадор — значить репрезентант якоїсь країни, захисник її інтересів перед урядом іншої, пропаґатор справи свого народу серед іншого народу. Заки хтось прийме на себе такі обов'язки, мусить усвідомити собі, кого він репрезентуватиме, які інтереси захищатиме і яку політику буде здійснювати. Не стане ж бо дипломат речником уряду, якого він не визнає, з яким не має і не хоче мати зв'язків, а ситуації своєї країни не знає і не бажає пізнати.

Як же ж у нашому випадку?

На основі преси бачимо, що наші еміґраційні партії захищають перш за все уявні інтереси своїх уявних багатотисячних однодумців в Україні (може колись вони і мали їх). Тим самим і спори між партіями на еміґрації ведуться радше за передучорашні, а не сучасні справи та за передучорашню Україну.

Одні обвинувачують своїх противників із 1917-1921 р.р. за помилки і „руїнництво" і вважають свої твердження висловом теперішньої України. Інші впевняють про правильність своєї постави та „нереволюційність" своїх противників у 1941 р. Ще інші оцінюють нормалізаційну „еру" в Польщі за єдиний „блискучий" вияв української політики, а все інше до і після неї — за ніщо.

Спільне в них є одне: всі вони утотожнюють свою партію з цілим українським народом, свою політику з його визвольною політикою, а знають лише той шматок України, що його вони бачили очима своєї партії в даних роках, чи то в 1920-их, чи за студентського „штурм унд дранґ" періоду 1930-их років, чи врешті за таборового перебування по другій світовій війні.

І такої „справжньої" України вони є речниками. Про теперішню, реальну Україну, нерадо слухають і не бажають бути в зв'язку з нею. Очевидно маємо на думці не ту „Україну", що в особах т. зв. УРСР лиже пороги Кремля, але ту Україну, яка в колгоспах і в землянках УПА, в школах і в підпільних Церквах, в совєто-російській шинелі та в підпільних друкарнях, в фабриках і в політичних підпільних формаціях нездолано ставить чоло Москві.

А ця Україна дуже мало (якщо не нічого) має спільного з учорашніми привидами еміґраційних партій. Тільки, що вони — за малими винятками — не спостерігають цього.

Щоправда це явище не чуже й іншим еміґраціям — польській, чеській, мадярській і ін. І серед них є політики-мрійники про свій тріюмфальний в'їзд у звільнену батьківщину, що її вони застануть достоту такою, якою залишили її тому 10 чи 30 років.

Та це ніяк не уповноважнює нас думати, що в Україні час зупинився на 1920-ому, 1929-ому чи 1941-ому роках та, що з ним закостеніло і все життя. Бо тим ми себе дискваліфікуємо як „амбасадори" перед своїм власним народом, як теж і перед тими, перед якими хочемо його репрезентувати.

Ще до свого виїзду в призначену країну амбасадор мусить мати окреслене знання її народу, її економічно-політичної ситуації, основних тенденцій політики її уряду. В часі свого побуту в тій країні він дальше її вивчає та інформує свій уряд. Без цього його праця не матиме успіхів, хіба випадкові.

З наших еміґраційних писань не видно, щоб наші публіцисти (поза дуже нечисленними винятками) основно досліджували країни поселення „тисячеголового українського амбасадора". Тому наш читач є зданий на дешевенькі статті дешевих журналістів, які нерідко в даній країні ніколи не бували або поселилися там недавно.

Ось клясичний зразок: в одній торонтонській українській газеті в низці статтей про ЗДА виказувано безвартісність американської преси, фільму, виховання молоді, освіти тощо. Про освіту м. ін. сказано буквально, що вона „знаходиться в оплаканому стані", а „80% фільмів захвалює злочинність". Ці ревеляції автор статті подай за... польською газетою „Нови Сьвят".

Правда, в демократичній сфері світу навіть і таке писати вільно. Однак ми більш як сумніваємось, чи таке писання є доцільне і згідне із ролею „амбасадора української справи"; а з другого боку — чи воно є вірним відтворенням дійсности. Бо щоб бути українським амбасадором, наша еміґраційна спільнота мусить найперше мати перед очима об'єктивну дійсність а не упереджені журналістичні уроєння.

Якщо ми дійсно щиро бажаємо сповняти ролю свідка в українській справі, її оборонця й репрезентанта, то мусимо вчуватися в дійсність і відповідно до фактів діяти. Ідеться про дійсність в Україні та ситуацію в країнах нашого поселення.

В Україні дійсність така, що все там іде своїм шляхом і без нас: і пасивний спротив Москві, і політично-військова боротьба з нею, і життя витворює новий тип українця, на світогляд якого ми, еміґранти, не маємо впливу. Щоб його репрезентувати, треба бути з ним у якомусь зв'язку, а не тільки перечити його бажанням і потребам.

Ситуація в світі така, що все там може спокійно іти своїм шляхом і без нас, якщо не пізнаємо якслід даних країн та відповідно да тамтешніх обставин не зформуємо нашої позитивної, плянової і дуже активної політики, якої потребує залишена нами наша Батьківщина.

Іван Смолій

БУДІВНИЧИЙ СОНЯШНОГО ПРОСПЕКТУ

(Оповідання)

(3)

Вони присіли обидвоє, на мить збентежені думками про вловимий час, що його відчули, глянувши на себе.

— Слухай, — промовив він. — Тут почалося наше життя. Звідси поплило воно, як та вода пливе. І якщо сьогодні наше життя безрадісне й сумне, вернемося до самого джерела і пройдемо далі все, щоб знайти те місце, де пристанула весела струя, загрузла в намулі. Може очистимо її . . .

Вона дивилася на нього вражена вкрай, вона аж відсахнулася від нього, мов не прожили разом трьох десяток.

— Мені теж важко — промовив він глухо. Кілька останніх років зігнуло й мене. Так, Роберт! Роберт! Ти тямиш . . .

Вона закрила обличчя руками, наче лякалася удару, вона схилилася і так застигла, заніміла. Так, це правда! І в їх житті не все ясне, і в їх житті таємниці. А вона полюбила колись отого сина побережника саме за його щирість, за вдачу, здавалося хрустальну як те повітря і ті води, що серед них виріс. Вона здригалася на вид облуди й нещирости свого оточення, багатьох женихів, що їх минуле було невідоме і майбутнє не могло бути краще. Він видався їй тоді мужній і щирий, сильний і одвертий, такий, яким виплекала собі ідеал чоловіка. Їх заручини були тривожні й напружені. Вона була щаслива. Її бентежила тільки ненадійна смерть Сальмона. Вона часто думала про те, і не додумувала. Вона запримічувала, що чоловік ніколи не заговорить про те, а при згадці про цю подію він стає мовчазний і не свій. Життя поплило, все ніби забулося, загоїлося. А коли Роберт залишив їх ненадійно, вона вже не сумнівалася: щось десь було не гаразд. Вона пригадує собі, як вернулися тоді додому. Роберта вже два дні не було і вони губилися в здогадах, що сталося, розсилаючи на всі сторони телеграми. Вона переодягалася, а чоловік пішов у свою робітню переглянути пошту. Вона зайшла туди ненадійно і зупинилася вражено у дверях. Чоловік заметушився на її появу, їй здавалося, наче ховаючи щось перед нею. А його обличчя було таке змінене, бліде і голос дивний. Він навіть не мав сили глянути їй в очі, коли запитала, що нового з пошти.

— Ось, поглянь. Нічого інтересного — казав він тоді, не дивлячись на неї.

Потім вони шукали надаремно сина. Потім нараз Зубер подав їй вістку, що Роберт записався у моряки і виїхав вже тиждень тому.

— Як ти це знаєш?

— Люди мені донесли!

— Люди? Хто?

Вона хотіла бачити цю людину, що востаннє говорила з її сином, вона вимагала того, а чоловік мовчав безпорадно. Вона не могла зрозуміти цього. Роберт, її найрідніша дитина, такий добрий, чудовий хлопець, невже ж кинув її так, без слова? Невже ж навіть листа не написав на прощання? Чому така жорстокість і несправедливість? І так вже тижні, місяці, ба й роки.

Тижні, місяці й роки вижидала вона листів. Щоднини чекала тієї хвилини, коли сутула постать листоноша стане перед їх брамою, задзвонить. Тремтючими руками перекидала сама листи, шукаючи знайомого почерку й питала.

— Нічого більше?

— Ні, пані.

Її обманювали, вона відчувала те. І коли тепер рука Зубера занурилася в кишені, вона ждала сполохано.

— Так, я скривав перед тобою дещо. Я мусів скривати. Аж сьогодні можу сказати все. Ось . . .

Він подав їй приготованого листа і відвернувся, щоб не бачити, як тремтять її руки, як блідне, читаючи кілька коротких рядків від сина. Ще з-перед двох років. Прощального листа від Роберта, що його читав сотні разів. З коротким, уривчастим повідомленням, що кидає родичів, бо довідався, що батьківське майно придбане нечесним способом і він не хоче бути його спадкоємцем. Що йому дуже жаль матері, але він не писатиме до неї, бо обидвоє їх любить однаково трагічно і не бачить тут змоги дальшого листування.

Лист незакінчений. Хлопцеві не стало слів. Його розхрістаний підпис говорив про всю безодню розпачі й мук запальної ідеалістичної натури юнака, що його з такою увагою й любов'ю виховували.

Вона мабуть плакала, але він не мав відваги глянути в цю сторону, він дивився кудись у далину і заговорив згодом приглушеним голосом.

— Ти тямиш наше дитинство. Ми росли майже разом. Я пригадую собі, як батько забрав мене одного разу зі собою у двір. Ми ждали на твого батька. Нагло вибігли діти з двірських кімнат. Мала чорнява дівчинка з червоною кокардою, а в слід за нею гнався хлопчина, старший від неї, вигукуючи щось завзято. Це ти гуляла з Роменом. Ви пристанули недалеко нас, а потім втекли назад, і мені було так жаль, що не можу бачити вас більше. Потім почалася наука. Ромен пішов у школу, ген аж у велике місто. Шалені думи огорнули тоді старого Зубера, мого батька. Цілими днями радилися вони з матірю, підраховували. Я був у них одинак. І батько порішив, що я теж піду в школу, що все посвятить, щоб їх дитина вийшла в люди. Мене приладили, зодягли краще і відвезли в місто.

Роки йшли, я вчився, хоч не в тій самій школі, що Ромен, але ми разом верталися на свята, разом виїздили. Тямлю, як одного разу твій батько запропонував великодушно, щоб мене не везли окремою підводою, я можу присістися у їх фастоні, там ще доволі місць. Я всів на козлі біля погонича, а позаду з батьками їхала вже ти, їхала вперше повнощока, рум'яна дівчина з палючим поглядом. Усю дорогу я не мав сили відвернутися, щоб глянути на тебе. Я сидів як заворожений, п е р е ж и в а ю ч и твою присутність. Тепер кожний наш приїзд додому і кожний поворот був для мене подією, на яку ждав потаємно місяцями. Тоді, в ті години, я міг крадкома дивитися на тебе, обожати тебе. Ромен завважував мою поведінку, він навіть глузував з мене. Я згоряв тоді зі сорому, а ти сміялася безжурно.

Ми не зчулися, коли середня школа була вже за нами. Ромен їхав у столицю. Він міг вибирати, що хотів, перед ним все було відкрите. Він вибрав малярство.

А в нас у хаті стало тихо, безрадісно. Батько задовжився вже на науку, він витрясся з останнього, а тут щойно починалися видатки, щойно приходило головне, коли я мав завершити свою освіту. Батько помовчував і я не питався його, розуміючи положення. Мені здавалося, що вже все втрачене, що далі дороги мені нема. Треба буде стати якимсь писарчуком у канцелярії і все.

Твій батько з'явився тоді у нас ненадійно. Він був у доброму, веселому настрою і, вітаючись, жартував:

— Завжди, коли їду до старого Зубера, видається мені, що йду з візитою до багатого феодала-сусіда. Ваша лісничівка, пане Зубер, направду краща від графського замку. Як ви її прекрасно збудували, як стилево. Одноповерхова вілла серед лісу, ні не вілла, а замок з вежичками, обмережаними зубчиками, частокіл кругом, місток. Краса. Гарно тут у вас.

(Продовження буде).

Д-р Володимир Галан,
б. командант батерії 2/10 У.Г.А.

НАЦІОНАЛЬНА ЄДНІСТЬ

(Спомин про перехід Збруча в 1919 році).

Ніччю з 16 на 17 липня 1919 року рештки 10-тої бригади і 10-го гарматного полку Української Галицької Армії перейшли ріку Збруч в селі Шидлівки і вже 17 липня зайняли босвий фронт здовж Збруча для оборони границь молодої Української Держави. Разом з ними стояли їхні бойові друзі: частини Дієвої Армії Української Народної Республіки і вони разом рам'я об рям'я відбивали перші ворожі наступи.

Ця подія не записана в анналах світової історії, але її значення, як для українського народу, так інших для народів Европи, велике.

Як дійшло до цісі події?

Першого листопада 1918 р. колишні австрійські вояки - українці (так звані „ляндштурмаки"), виділені з запасних сотень австрійської армії та під проводом українських старшин зайняли Львів і проголосили самостійну Українську Республіку на західних землях України.

Сам факт створення української армії, протягом кількох годин, переведення присяги вояків, обсада цісю армією міста та й криваві бої цісі армії за здобуття позицій — ставлять чин 1. листопада 1918 р. на найвищому щаблі національної зрілости, військової відданости й організаційної справности тих українських старшин, яким доля судила це діло перевести.

До місяця заведено на цілому терені Західно-Української Республіки українську адміністрацію, створено постійну армію й запілля. Правда, із стратегічних мотивів українська армія мусіла вийти зі Львова й залишити його облозі, але за той час зимою 1919 року перевела основну військову й господарську підготовку. Весна 1919 року застала на західних українських землях вишколену українську армію з генеральним штабом, трьома корпусами війська на фронті і головне із зорганізованим запіллям: області, округи, запасні коші, ба навіть старшинські школи для гармашів і піхотинців.

Цілу фронтову полосу від Рави Руської до Дублян — зайняв ерший коруς, від Дублян до Старого Села — другий, а від Старого Села на південь — третій корпус.

Другий корпус (Осадчий Львова) мав найбільше гармат — тоді, коли перший і третій корпуси пишались своїми кіннотами, як найбільш рухливим елементом.

Та не лише українська армія перевела підготовку до головного зудару. Робили це й поляки — не лише на всіх польських теренах, але й при допомозі деяких держав за кордоном, звідки дістали цілий озброєний корпус Галлера. Хоч цей галлерівський корпус призначався західними державами на боротьбу з большевиками, поляки в супереч постанові вжили його проти українського війська, яке в той час єдине і одиноке в цілому світі ставило чоло навалі большевизму, ведучи правильну війну з большевиками.

Під напором переважаючих польських полків Галицька Армія була змушена почати з кінцем квітня 1919 р., відступ під Чортків, перейшовши Чотирокутник. „Смерти", звідтіль 7 липня 1919 р. зробила удар на ворога, прорвала його фронт під Чортковом, здобула Тернопіль і Золочів. Цей випад не міг увінчатись повним успіхом, бо нашій армії забракло набоїв. Після чотироденого бою під Скварявою українське військо починає пляновий відступ далі — за Збруч, щоб там злучитись із армією УНР, оволодіти спільно Києвом і цілою українською територією й тоді спільними силами всієї України вдарити теж і на захід і відбити залишені там галицькі землі.

Як чин Пешого Листопада був днем великого духового перелому нашого народу на західних землях, так рішення перейти Збруч і з'єднатись із Армією Української Народної Республіки було духовим чином єднання української воєцької крови.

Клич: „Через Київ дорога на Львів" могутньо лунав серед українського воєцтва західних областей в серпні 1919 р. і він високо підняв мораль Галицької Армії. Не чути було веселих співів у стрілецьких рядах, не було жартівливих говірок — була тільки залізна воля: видержати і виконати наказ команди! Головно гармаші — гордість Галицької Армії, лише мріяли про те, коли прийде новий наказ до нової атаки на ворога. В цьому ділі гармаші батерії 2/10 були мистцями, вони не даром дістали під Львовом в обороні Підбірців назву: „батерія смерти".

День 16 липня 1919 року був гарячий і душний.

Піхота й гарматній полк відступали в напрямі Шидлівців, аж нагло около год. 2-гої після полудня пройшов наказ заатакувати близьке село, де польські відділи хочуть відтяти наш відворот. Вже видно було якусь розстрільню і один наш курінь піхоти ішов у дію й вислав свої стежі. Не було часу, і друга батерія, яка прикривала відворот, дістала наказ заатакувати і картачами розбити ворожу лінію.

Цього гармаші лише чекали.

Впав наказ: Батерія, позір! Комонні і обслуга садовись!

Блиснули у воздусі шаблі старшин і підстаршин, батерія вросла в землю. Коні лише риють землю, рвуться вперед.

„Батерія позір, за мною чвалом руш!"

Рвонулись вихром коні, задудніла земля, присіли гармаші до гармат. Женуть на ворога, лиш курява здіймається.

„Батерія — огонь, вперед!"

Гармата за гарматою завертає на відкриттому полі, повертаються дула на ворога — і — як на військових вправах — струнко стають гармаші при гарматах.

Падуть накази:
„Приціл — наставка!
Граната — розрив!
Батерія лавою вогонь!"

Ворожа лінія розлетілась. Наступ стримано і дорога на схід була вільна. Частина за частиною рушила в дальший похід.

Це була остання атака батерії 2/10 на галицькій землі. В батерії залишилось лише 100 стрілен.

Дібравшись до Шидлівців, ми отягались з переходом через Збруч і кожна частина хотіла бути останньою. Батерії ч. 2. — „батерії смерти" з-під Львова, припала честь закривати відворот і вона була останньою в переправі через Збруч. Перші гармати під командою булавного старшого десятника Колибаби, хор. Буджана, 6 гармашів кінної обслуги, 1 скоростріл, чотири гармаші і дві підводи — це всі „збройні сили", які залишились на галицькій землі.

Ми зупинились з гарматою напроти хати двірського економа, який не міг затаїти внутрішньої радости, що українська армія відходить за Збруч. Щоб трохи бодай зменшити його радість, ми уставили гармату рівнобіжно до його хати і під захід сонця віддали останній привіт рідній землі". Наче б до того польського економа співали ми пісню:

„Ой, не тішся, ляше, що
[по Збруч — то Ваше,
ще живе стрілецька сла-
[ва".

На обрію розривались гарматні стрільна, випущені з наших гармат, а в хаті економа з голосним тріском повилітали всі шиби з вікон від тиску повітря.

Сонце ховалось до сну і ніч закидала свої сіті. Щоб нас не заскочили вороги, ми рушили в село, а потім через міст за Збруч.

Здається ніхто не співав з такою щирістю і переживанням стрілецької пісні про те, як „Збруч-річку проходили", бо „встоятись не було сили", як ті гармаші другої батерії десятого гарматнього полку, що проходили цю річку ніччю 17 серпня року Божого 1919.

У злуці з частинами армії Української Народної Республіки Галицька Армія віджила, знову дістала бойового духа.

Бо військова сила українського народу в об'єднанні. Лише в об'єднанні зростала і зростатиме сила і незломність українського війська.

Українські делеґації на конвенціях в Шікаґо

ПОВІДОМЛЕННЯ УКК

Свого часу „Свобода" подала короткі звідомлення про те, що на Конвенціях Республіканської та Демократичної партій в Шікаґо українські делеґації подали свої пропозиції для включення їх в республіканську та демократичну плятформи.

Нині до тих звідомлень подаємо доповнення. — Отже членами української делеґації до Республіканської Конвенції були: проф. д-р Лев Добрянський, п. Дмитро Галичин і адв. Михайло Пізнак, що були вибрані від Централі Українського Конґресового Комітету в Ню Йорку, — а в м. Шікаґо до них приєднались: п. Іван Дужанський, — як представник і Голова Ліґи Американців українського походження і д-р Роман Смук — від українських організацій м. Шікаґо.

Д-р Лев Добрянський передав Республіканській Конвенції свої пропозиції, що торкалися передовсім закордонних справ.

Основна теза тих пропозицій: Ми, українці, підтримуємо позитивну закордонну політику національного визволення, зв'язану з американськими принципами волі, незалежности і самоуправління для всіх народів і націй, які в своїй героїчній боротьбі проти комуніст. імперіялізму намагаються здійснити ті основні вартості національного існування. Ми повинні застосувати цю політику, даючи матеріяльну підтримку активним елементам, які борються тепер за визволення своїх націй з неволі совєтського імперіялізму та комуністичної тиранії.

Належить із задоволенням зазначити, що оголошений текст вже прийнятої плятформи в закордонних справах свідчить, що ця плятформа йде по лінії, яку пропонував також Український Конґресовий Комітет Америки: „політика визволення" замість дотеерішньої „політики здержування".

Як уже подавалось, д-р Л. Добрянський був обраний одним із заступників Секретаря Конвенції.

Конвенція Республіканської Партії почалась 7 і скінчилась 12 липня, а 22 липня там-же, — в Шікаґо, почалась Конвенція Демократичної Партії. І на цій Конвенції з'явилася українська делеґація, — зложена із членів американської демократичної партії. Членами делеґації від Централі Українського Конґресового Комітету були обрані: п. п. адв. Степан Ярема Антін Батюк і редактор Володимир Душник, а в Шікаґо до них приєднались: проф. Роман Смаль-Стоцький, уповноважений від Філії Українського Конґресового Комітету та д-р Рижевський, як відпоручники філії УКК в Шікаґо.

Українська делеґація до Конвенції Демократичної Партії подала свою заяву, що також торкається передовсім закордонної політики Америки. У цій заяві делеґація рекомендує, щоби Демократична Партія в свою нову плятформу включила точку про „новий реалізм" у стосунку до Совєтської Росії, що його свого часу проголосив державний секретар Ачесон. Крім того, — щоби прийняла постанову про моральну і матеріяльну підтримку визвольних змагань і державницьких аспірацій українського та інших поневолених Москвою народів.

Як відомо, член делеґації — адв. Степан Ярема був іменований одним з асистентів Голови Демократичної Конвенції. Він і редактор Володимир Душник також свідчили про необхідність американської акції проти злочину народовбивства.

Що торкається Республіканської Конвенції, то сюди прислали своїх делеґатів також деякі інші національні групи в Америці з певними своїми домаганнями, польська, балтійська та інші, а в Демократичній Конвенції була активною лише делеґація українська.

З приємністю належить ствердити, що обі українські делеґації виконали з успіхом важливу місію, яка безперечно має своє позитивне політичне значення.

Український Конґресовий Комітет Америки.

Відношення до Росії...

(Закінчення зі стор. 2.)

у спільній тюрмі, сполученим з переслідуванням їх віри та національности, але рівночасно розв'язало польсько-український спір. Коли б Республіканська партія, через незнання дійсного стану справи, думала розтягнути відкинення ялтських постанов й на цю точку, то тільки відсвіжило б національну боротьбу на цім важнім відтинку Східної Европи.

Реасумуючи сказане в обох виборчих плятформах про визволення держав-сателітів, можна тільки ствердити, що обидві партії признають, що це поневолення сталося в наслідок поломання большевиками міжнародних зобов'язань ,отже безправно. Без війни або без внутрішньої революції їх визволення неможливе.

Про визволення поневолених Москвою народів політичні програми обох партій конкретно нічого не говорять. Демократична плятформа говорить про Вилсонівське право самоозначення народів, яке можна віднести до всіх більших та менших народів в світі. Але немає ані слова згадки про народи, які вже самоозначилися та впали жертвою червоної російської аґресії, як Україна, Білорусь, Кавказькі республіки. Різниця між ними та новими сателітами Москви тільки часова; перші стали сателітами Москви двадцять років раніше від других. Та хто реально підходить до справи, той знає, що їх визволення без війни або внутрішньої революції в Совєтах так само неможливе, як і неможливе визволення нових російських сателітів. Навпаки, Москва скорше переболіла б втрату Вірменії чи Грузії ,ніж Естонії, межі якої підходять під самий Ленінград.

Республіканська політична плятформа говорить про політику визволення всіх поневолених народів, але мирними засобами, можливо радикальнішою пропаґандою через „Голос Америки".

Відношення Америки до Росії в обох плятформах американських партій властиво не заповідає ніяких основних змін, хіба загострення холодної війни.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників!

Д-р В. Помірко, вет. лікар.

ЗАТРОЄННЯ М'ЯСОМ В ЛІТІ

Споживаючи м'ясо, головно літом, ми є наражені на затруття тим же м'ясом чи м'ясними виробами. Є кілька родів тих затроєнь; характер їх різний як і теж познаки-симптоми є різні. Само затроєння і його перебіг залежить від якости і кількости з'їдженого м'яса, як теж і від способу приготування того ж м'яса до їжі. Переховування і приготування м'яса відограє з затроєнні м'ясом дуже важну ролю. Відомо, що споживання сирого чи півсирого м'яса або зле вудженого, з правила спричиняє захворіння, чого не має при споживанні вареного чи печеного м'яса. Ще треба мати на увазі, що варенням не все нищиться хемічні отруйні субстанції токсини, що витворюються в м'ясі. Ті трійливі субстанції в м'ясі можна послабити полоканням-миттям м'яса. Дуже невказанним є споживати літом різні органи, як печінку і нирки, бо вони, через їх фізіологічну чинність, мають найбільше трійливих субстанцій.

Затроєне м'ясо може походити із здорових тварин, але, в самому м'ясі є певні патоґенні чи сапрофітичні організми і вони продукують трійливі токсини. Таке м'ясо є змінене у вигляді і запаху. Деколи не видно жадних змін і то зустрічається при т. зв. затруттю січеним м'ясом (сіканці, зрази, котлети, гамбурґери). Захворіння по спожитті такого м'яса виступає вже в 3-4 години. Те захворіння є тільки літом. Вказаним є споживати тільки свіже м'ясо нормального вигляду і запаху та добре виполоскане. Найменші зміни в м'ясі літньою порою то ознака зіпсуття - розкладу м'яса.

Та найгрізніше і найтяжче є затруття, називане ботулізм, — себто ковбасяне затруття. Воно виступає головно по спожитті нездорових м'ясних продуктів як ковбас, паштетів, шинок, холодців й інших. Найчастіше виступає по спожитті м'ясних продуктів домашнього виробу, де часто процес приготування тих продуктів не є вміло переведений. Характеристичною ціхою - симптомом такого затроєння є пораження зорового і лицевого нерву. Смертність при ботулізмі сягає до 25%, коли при інших доходить тільки до 1-2%.

До того роду затроєнь належать теж затруття, спричинені спожиттям м'яса риб, раків, гомарів і остриґ.

За тяжко запрацьовані гроші і високу ціну ми повинні вимагати від продавця як найкращої якости м'яса, тимбільше, що його в Америці подостатком.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

„ЗОЛОТА ПШЕНИЦЯ"

„Обабіч степових шляхів розкинулися пшеничні поля, особливо прекрасні в ті дні, коли вони міняють зелень юности на золото зрілости. Розкинулися широко, межі-краю їм не видно. По сусідству з Чорним морем бачиш пшеничне море". Так поетично починається стаття „Рад. Укр.". 9 липня під назвою „Озима пшениця", оцінюючи врожай цього року так: „Ми сподівасмося зібрати такий урожай з усіх наших пшеничних полів, якого раніше ніколи не мали ...

„ЗОЛОТИЙ ПШЕНИЧНИЙ ПОТІК В МОСКВУ"

„Перший хліб трудівники колхозного села здають державі. За один день артіль „Заповіт Леніна" відправила на елеватор понад 150 цнт. пшениці; 200 центнерів добірного зерна здав державі колхоз ім. Молотова (кореспонденція з Миколаївської области). „Сотні тон хліба нового врожаю здали Батьківщині колхози Біляївського, Роздільнянського, Іванівського, Великомихайлівського та інших районів области (кореспонденція з Одеської области). „Перші сотні центнерів зерна нового врожаю здали на приймальні пункти колхози Василеївського, Котовського, Широківського, Никопільського та Покровського районів". (кореспонденція з Дніпропетровської области). („Рад. Укр." 10 липня).

ШЛЯХИ „ЗОЛОТОЇ ПШЕНИЦІ" З УКРАЇНИ

„Спорудженням Волго-донського судноплавного каналу завершується реконструкція і будівництво воднотранспортних шляхів, що з'єднують Біле, Балтійське і Каспійське моря з Озівським та Чорним морями. Недарма Волго-Дон називають ключем п'ятиморя. По каналу підуть каравани з камським та сибірським лісом для Донецького вугільного басейну. Судна з донецьким вугіллям вийдуть на Волгу. А пшениця донських і кубанських полів піде через канал і Волгу в центральні і північні райони країни". (Передова „Рад. Укр." 11 липня).

„ТРУДІВНИКИ ПОЛІВ НАРОДНОЇ ПОЛЬЩІ",

як подає „Рад. Укр." на полях України „прагнули дістати відповіді на всі питання, які їх хвилювали, щоб, повернувшися на батьківщину, „переконливими аргументами розбити нісенітницю і провокаційні плітки і протипоставити їм найефектовніші свідчення правди, баченої на власні очі". Коли вірити Ю. Єгорову („москаль скаже „сухо", то буде по самі вуха", як каже наша народня мудрість про правдомовність москалів) — кореспондентові „Рад. Укр.", польський „одноосібник Якуб Ольшовий заявляє „Мені казали на селі; „Ти нічого не пізнаєш". А я особисто наочно переконався в усьому. Тепер я зможу переконати їх, бо вірю в людей і мав можливість все бачити без всяких обмежень".

ПРОСЛАВЛЮВАННЯ ЯРОСЛАВА ГАЛАНА

„В скарбниці рукописної спадщини українських письменників — відділі рукописів Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка академії наук УССР створено фонд видатного письменника Ярослава Олександровича Галана.

„Викриваючи мерзенних українських буржуазних націоналістів, найлютіших ворогів українського народу, Я. Галан пише: „Ненависть до Москви будила іншу ненависть — до власного українського народу, який свою долю свою сьогодні й майбутнє зв'язав з долею і майбутнім зореносної північної столиці ... Історія, особливо історія останніх тридцяти років, навчила нас, що любов до Москви є любов'ю до України, так що ненавидіти Москву — значить ненавидіти Україну".

(„У. Д.")

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові!

З пожовклих листків

ЩО ПИСАЛА "СВОБОДА" 50 РОКІВ ТОМУ

В липні, 1902 р.

УКРАЇНСЬКА КОЛОНІЯ В ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

У дописові, під повищим заголовком, з підписом „Джерзиситець", стверджено, що „руська колонія в Дж. С. ... це найстарша галицька колонія, бо інші колонії містять значний процент угорських русинів". Декотрі поселенці приїхали сюди з Німеччини, де працювали на ріллі, а декотрі з Лондону, де були робітниками в фабриці цукру. Коли о. І. Волянський приїхав до Америки, то застав у Джерзі Сити вже поважне число русинів. У 1889 р. заснувалося тут українське братство св. Петра й Павла за почином о. Андроховича. В 1886 р., за старанням о. Волянського, купили 4 „лоти" на розі Чеснат Евню і Генрі Ст. і побудували капличку, в котрій відправляли богослуження оо. Волянський, Андрохович і Ляхович. Першим постійним священиком був о. Гр. Грушка, що приїхав до Америки восені 1889 р. За його старанням побудовано церкву. Після цих початкових відомостей переповідає дописувач дуже дбайливо історію церковної й народної громади у приготуванні до згадки про будову нової церкви при вулицях Суссекс і Грін, посвячення якої відбулося 13 липня 1902 р. В однім з чисел „Свободи" поміщена велика фотографія старої й нової церкви, в іншім опис посвячення церкви.

ПО КОНВЕНЦІЯХ

„Послідного місяця (в червні) відбулися одного й того самого тижня конвенції двох найбільших руських організацій, а то „Союзу" й „Соединенія" — пише редакція. І одна і друга конвенція були доволі бурхливі. На конвенції „Союзу" москвофіли хотіли робити баламуту і спровадили туди всі свої сили (між ін. редактора „Правди" Віктора Гладика) й ужили всіх засобів, що були їм до розпорядку, одначе кінець кінцем їхні пляни не здійснилися, бо панове делеґати зрозуміли, що добро „Союзу" повинно стояти понад всякі партійні інтереси. — Газета „Дружество" буде виходити в Питсбурґу. Редактором її руської частини буде о. Чучка з Джавнстави, Па., а редактором словенської частини буде о. Коротнокій з Аллеґені, Па. Видавати газету буде п. Вислоцький, теперішній редактор газети „Словенській Амерікан".

ПЕРШИЙ З'ЇЗД ПІВДЕННО - АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Степан Петрицький, що виїхав до Парани в Бразилії для організування полудниево-американських українців, видав відозву, якою скликає український з'їзд до Куритиби або Прудентополіс. Точне місце і дату подасться пізніше. Ціллю з'їзду буде обговорення ширшої організації бразилійських і арґентінських українців. На з'їзд повинні прибути делеґати, що мають привезти з собою докладні дати з їх громад.

КОНВЕНЦІЯ ГР. КАТОЛ. СВЯЩЕНИКІВ

і делеґатів громад відбулася 22 липня в Скрентон, Па. Її скликав апостольський візитатор о. Александер Годобай, який вислав був по-мадярському писане повідомлення до священиків, що переносить місце свого осідку з Питсбурґа до Скрентону. Після відправленої Служби Божої о. Візитатор предложив на денний порядок відчитання статуту під заг. „Правила самоуправленія гр. кат. церквей в Сіверной Америці". О. К. Лавришин читав статути, а делеґати ставили більші й менші поправки, над якими велася дебата. Після перечитання статутів о. Нестор Дмитрів зголосив запит, стверджуючи, що він тільки ґостем, бо галицькі священики не були про з'їзд повідомлені, ані запрошені. Коли дістав згоду, о. Дмитрів поставив запит до о. Годобая, хто його до Америки вислав і з якими дорученнями та з якою юрисдикцією і чому не були прошені галицькі священики. На це відповів о. Годобай, його вислала „країна" й Апостольський Престол для прослідження відносин в Америці. Юрисдикції немає, бо він не єпископ, а до галицьких священиків він мав упередження ізза партійних відносин і не був певний, чи ті священики були б його прийняли. Після того о. Д .поставив таку заяву: Зміст накреслених статутів представляє значний крок вперед в напрямі самоуправи Гр. Кат. Церкви, одначе він не обов'язує гал. священиків, бо справа рішалася без них.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет

у Филаделфії просить нижчепоіменованих осіб (або їхніх знакомих) негайно подати свої нові адреси до Комітету тому, що листи до них з неоплаченими рахунками за переселення до ЗДА вернулися до Комітету:

Прибулих до Бостону 17-го січня 1949 р. кораблем „Марин Флешер":

Футала Лев з родиною; Глова Михайло з родиною; Гарасимович, Палагія і Всеволод; Озаркин Григорій; Півень, Федір і Палагія; Стефаняк, Микола і Маланка Зоря, Василь і Єфрозина.

Прибулих до Ню Йорку 20-го січня 1949 р. кораблем „Марин Марлин":

Бадзай, Пахомій і Євдокія; Бойчук Стефан; Боднарчук Василь, Меланія і Дмитро; Брухальський Юрій з родиною; Гной Роман з родиною; Гужва Петро з родиною; Костів Іван і Євдокія; Криворучка Олександер з родиною; Куцалаба Василь з родиною; Лупивок Степан з родиною; Мудрик Володимир, Ніна і Віктор; Нагорський Михайло і Антоніна; Пудик Іван, Христина. Володимир; Рогозінка Іванна; Сигней Борис, Ліда і Ярослав; Вітенко Роман; Зозуля Олександер, Олена, Світлана.

Прибулих до Ню Йорку 1-го лютого 1949 р. кораблем „Марин Шарк":

Коровник Микита з родиною; Походай Юрко з родиною; Чорний Дмитро; Палагнюк Михайло; Рогач Анна; Самійленко Степан; Томашевич Микола.

Прибулих до Бостону 11-го лютого 1949 р. кораблем „Марин Флешер":

Бацвин Володимир; Боброва Олена; Бойко Катерина і Павло; Бондаренко Василь і Катерина; Бурлай Іван з родиною; Бутинський Андрій і Катерина; Дмитренко Лука; Ференц Василь з родиною; Гаврилюк Андрій і Ірина; Кисиличник Михайло і Маланка; Козак Дмитро; Краснокуцький Іван з родиною; Кучма Іван і Марія; Лазуренко Григорій з родиною; Любинський Теодозій; Мацюрак Петро з родиною; Медицький Стефан і Люція; Воляк Юлія з родиною.

Прибулих 15-го лютого до Ню Йорку кораблем „Марин Джампер":

Бумбар Іван і Марія; Івасишин Михайло з родиною; Яремчук Юстина, Михайло і 2 дітей; Малофій Валентина і 2 дітей; Мартинович Ярослава; Столяр Володимир Анна та Іван.

Прибулих 20-го лютого до Бостону кораблем „Ерні Пайл,,:

Гадач Павло з родиною; Юрченко Андрій і Тетяна; Кравченко Іван з родиною; Леочко Богдан, Наталія і Борис; Понятишин Іван з родиною; Пшеничняк Іван з родиною.

Прибулих 25-го лютого 1949 р. до Ню Йорку кораблем „Марин Тайгер":

Бейба Микола і Ольга; Храпка Федір з родиною; Криса Юрко і Стефанія; Нич Петро, Ірина і Омелян; Васильків Василь; Ващенко Анна і Світлана.

Прибулих 1-го березня 1949 р. до Ню Йорку кораблем „Марин Шарк":

Бабій Василь, Єлисавета і Богдан; Балабан Антін, Ірина і Богдан; Данелевський Іван з родиною, Гладкий Степан з родиною; Грималяк Бартоломій; Радошицька Ірина.

Прибулих 9-го березня 1949 р. до Ню Йорку кораблем „Марин Флешер":

Андрушків Володимир, Анна і Роман; Чорнорай Василь; Громич Євген з родиною; Волошин Петро; Курінний Михайло з родиною.

(Продовження буде)

Рівночасно ЗУАДКомітет звертається до всіх тих, що приїхали до ЗДА заходами Комітету, з проханням вирівняти свою залеглість.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. BOX 1661. PHILA. 5. PA.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

• РОЗШУКИ •

ПОШУКУЮ брата МИХАЙЛА НИЧКУ з Копичинець-Кабівці. Перед 2-ою світовою війною жив в Сіятов коло Вашінґтону. Його, або тих, що про нього знають прошу писати на адр.:
DMYTRO NYCHKA
17 Rolyat St. — Toronto, Ont. Canada

Анна БОГАЧ з с. Ніща, пов. Зборів, Галичина, ПОШУКУЄ свого брата Михайла ПУПКУ, який до 1945 року писав з Австрії. Хто знав би про теперішнє місце його перебування, або він сам, прошу зголоситися на адресу:
Полудневo-американські часописи прошу передрукувати.
IWAN BOHACZ
918 Watson S. W.
Grand Rapids, Mich. U. S. A.

Пошукую тіточного брата СЕМКА ЯКИМОВИЧ з с. Турє, пов. Радехів. Має перебувати коло Монтреалу в Канаді. Хто знав би, або він сам, прошу згогоситись на мою адресу:
ANTHONY KOSTIW
2205 Washington Avenue,
Northampton, Pa., U.S.A.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Йонґставн, О.

Український День.

В неділю, дня 27 липня ц. р., відбувся в Йонґставн Український День, улаштований Злученими Українськими Організаціями цього міста. Українське громадянство Йонґставну і околиці улаштовує щорічно таке свято, а цьогорічний День був вже 22 з черги. На Свято зійшлося около 4,000 осіб до Українського Парку.

Свято це було поважною маніфестацією відданости, вірности і вдячности для ЗДА як теж і маніфестацією за справедливість і визволення для старої Батьківщини, яка так тяжко терпить в російській комуністичній неволі. Численно зібрана українська родина, яка складалася уже з трьох генерацій американських українців, маніфестувала прив'язаність та любов до країни своїх батьків та предків і домагалася для неї волі і державної незалежности. Присутні маніфестували свою охоту допомагати всіми своїми силами в боротьбі українського народу на Рідних Землях за краще життя та маніфестували свою певну надію, що при помочі вільного світу, очолюваного такою сильною і демократичною державою, якою є ЗДА, буде розбита російська комуністична агресія і тюрма та що весь український нарід зможе користуватися і тішитися в своїй Незалежній і Соборній Державі тими свободами і правами, якими користуються і тішаться українці в Америці.

Свято розпочалося піднесенням американського прапору та відспіванням американського гимну. Відтак о. парох Л. Адамяк в асисті о. В. Грабця відправив молебень в наміренні Українського Народу та Панахиду за спокій душ, замучених большевизмом українських Владик і священників та всіх замучених і поляглих в боротьбі за волю України.

Ряд бесідників отворив о. Лев Адамяк. По нім промовляв о. Володимир Грабець. Відтак слідували привіти від гостей а іменно: п. Мих. Ковач, мейор з Кемпбел, Огайо та п. Емерсон Дейвіс, який промовляв в заступстві перешкодженого мейора міста Йонґставн п. Гендерсона. Головним бесідником Дня був п. д-р Роман Криштальський з Пітсбурґу, редактор час. „Народного Слова" та член Централі Українського Конґресового Комітету Америки. По нім промовляв ще п. Чарлз Зубик від Ліги Укр. Молоді Півн. Америки.

Бесідники підчеркували з своїх промовах важливість та конечність піддержувати нашу народну традицію, котру можна очеркнути коротко словами: Бог і Батьківщина. Вони звертали увагу на конечність єдности в народі, котра є тим більше потрібна для народу, що прагне волі і незалежности. Єдність між нами дасть нам більше сили підкріпити ті змагання та дочекатися скоріше сповнення наших бажань і стремлінь. Чужі бесідники з признанням підчеркували прив'язання американських українців до свого українського походження та бажали, щоби справедливі і заслужені домагання волі і незалежности українського народу були як найскоріше здійснені у вільній і незалежній Українській Державі. Бесідників запрашав до слова та представляв їх присутнім п. Петро Ліщак, голова Комітету Злучених Укр. Організацій м. Йонґставн. Поміж промовами виступали зі своїми співочими точками мішаний хор „Боян" та мужеський хор (бувших скитальців) „Трембіта" з Йонґставну, оба хори під диригентурою п. учителя А. Когута. — Відповідну для Свята деклямацію виголосив син панства Горбачевських. По тім відбулася спортова частина Свята під проводом п. Т. Нахима.

Свято закінчено загальними танцями в парковім павільоні.

До Комітету Злучених Укр. Організацій м. Йонґставн, який був рівночасно і Комітетом для улаштовання Укр. Дня, входять: п. Петро Ліщак, яка голова та пп. М. Панько, А. Рибалт, М. Штинь, М. Мушинський, М. Терлецький, М. Бурий і Е. Гнатів.

Д-р Р. Стахура.

Лінотипіст звільнений за навмисну помилку

Ню Йорк. — Безстороння комісія підтримала постанову працедавців про звільнення з праці складача-лінотипіста, що працював для „Лонґ Айленд Стар Джорнал". Складачеві Аллaнові Росс закинено, що він навмисне вставив у заголовок однієї статті слова, що перекрутили зміст заголовку та виявили комуністичні симпатії звільненого. А. Росс, замість зложити „Американська система волі й безпеки", набрав: „Американська система фашизму й безпеки". Зміна ця була помічена запізно, себто коли більш, як третина першого видання була вислана. Третейський суд складався з однакового числа представників юнії й видавництва. Предсідник цієї комісії не був переконаний запевненням, що тут була звичайна помилка складача й що склад цей не був пізніше коректований. Навпаки, розгляд справи виявив, що це було зроблено навмисне, а складач ствердив перед комісією, що він був членом комуністичної партії та перебув комуністичний вишкіл.

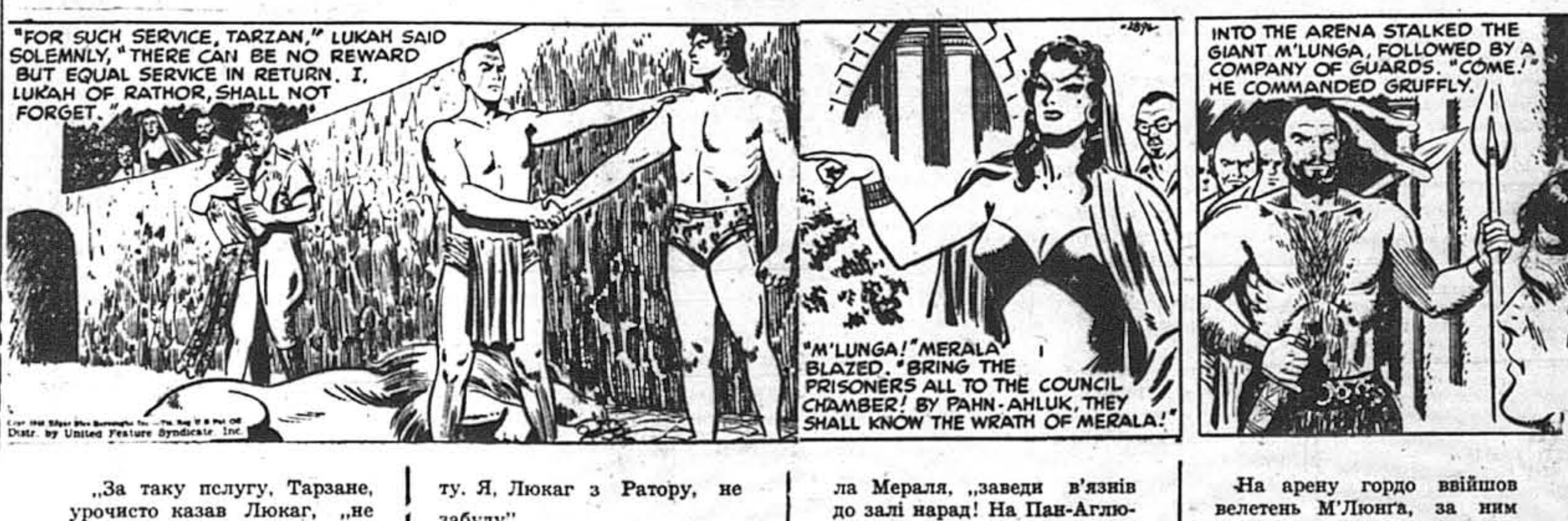
Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співласниками тринадцяти мільйонового Союзового майна!

Ізраїль плянує використання німецького відшкодування

Тель Авів, Ізраїль. — Американський інженер Соломон Трон плянує, які інвестиції поробити в Ізраїлі коштом того відшкодування, яке держава Ізраїля дістати має в висоті 715,000,000 долярів від Німеччини титулом переселення жидів до їхньої батьківщини. До цієї суми Ізраїль додає ще 181,000,000 долярів, що їх дістане з інших країн, та своїх власних 825,000,000 фунтів. Ці великі інвестиції підуть на наводнення країни, електрифікацію, побудову мишканевих будинків, залізниці та розбудову шляхів. Одночасно повідомляють з Єрусалиму, що там відбувається Світовий Конґрес жидівських лікарів, в якому беруть участь жидівські лікарі з 18 країн. Президент Об'єднаня Жидівських Лікарів д-р Моше Шерман сказав 270 делеґатам, що 3,000 лікарів у Ізраїлі замало, щоб вони могли виконати свої завдання. Він взивав молодих жидівських лікарів з інших країн, щоб голосилися на кількалітню працю до Ізраїля, де могли б працювати в таборах новоприбулих жидівських імігрантів та в ізраїльській армії. Цього року закінчили медицину 63 нові жидівські лікарі, і треба буде 10 років, щоб нова жидівська держава мала подостатком лікарів.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ТАРЗАН, ч. 2896. Пошана без перемоги.

„За таку послугу, Тарзане, урочисто казав Люкаг, „не може бути іншої нагороди, як подібна послуга у відплату. Я, Люкаг з Ратору, не забуду".

„М'Люнго!", проголошувала Мераля, „заведи в'язнів до залі нарад! На Пан-Аглюку, вони пізнають лютість Мералі!"

На арену гордо ввійшов велетень М'Люнґа, за ним ішов гурт вартівників. „Ходіть!", він грубо командував.